

ISZÁNTÚL

Politikai napilap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL

Nagyrad, Saslói Duszó-utca 5. Telefon: 2-63.

A szerkesztőség kezei alatt nem vállalkozik a kiadói feladatok elvégzésére. Előfizetők és hirdetések a kiadói feladatok elvégzésére nem vállalkozik.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
 Folyóban kiadású: Vidékre postán szállítva.
 Egész évre 72 koronára Egész évre 84 koronára
 Félévre 36 koronára Félévre 42 koronára
 Egyes adón évi 30 fillér.

A magyar Munkástanács a szociális földreform mellett döntött.

Háromszázötven szavazat tizenkettő ellenében a bolsevizmus ellen. — Vix alezredes Károlyi Mihálynál. — A románok a kolozsvári nagygyűlés betiltását követelik. — Kolozsvár azonnali megszállásával fenyegetőznek.

A német birodalom után Magyarországon is megtörtént a döntés a bolsevizmus ellen. Berlinben a munkás és Katona Tanácsok nagy kongresszusa négyszáz szóval ötven ellen mondta ki, hogy a proletár diktatúra helyett a nemzetgyűlés összehívását kívánja.

Budapesten pedig a magyar Munkás Tanács a szombatra virradó éjszaka késői óráiban háromszázötven szóval tizenkettő ellenében elfogadta a szociáldemokratapárt földreform tervezetét és ezzel nyíltan hadat üzent a bolsevizmusnak.

Hogy az egész ország sorsára nézve döntő eme szavazás eredményének milyen bel és külpolitikai következményei lesznek, azt még pontosan nem lehet megállapítani és körvonalazni, de annyi már most kétségtelen, hogy a kormány helyzetének könnyebb-ségére szolgál és minden esetre alkalmas arra, hogy az ország közrendjét biztosító népkormány a mai összetételében megmaradjon.

A nagy szótöbbséggel elfogadott földreform tervezet a szociáldemokratapárt egész programját felöleli:

minden ingó és ingatlan vagyona progresszív kulcsu, egyszeri, száz százalékos is elérhető vagyonadóval óhajtott kivetni, amely földben is behajtható. Eltörli a hitbizományokat. Megalapítja, hogy a magántulajdonban legfeljebb kétszáz hold föld maradjon. Az egyházi javakról ugyanígy intézkedik, majd a megváltásra vonatkozó elveket fejti ki. E szerint a föld értékét el nem adható, névre szóló járadékkötvényekben fizetik ki a tulajdonosoknak. Az államra szállt földeket örökbérlés formájában adják ki a földmunkásoknak, akik azonban az örökbérlést a vételár kifizetésével megválthatják. A magángazdaságokat állami vagy községi felügyelet alá helyezik. A tervezet elfogadja a földérték adót, amelynek

három évenkénti megállapítását követeli. Végül kívánja a tervezet, hogy az 1907—II. és 1918—XLV. a gazdasági cselédekre és mezőgazdasági munkákra vonatkozó kivételes törvények eltörlését.

A Munkástanács történelmi fontosságú határozata a szombat este nyolc órakor összeülő minisztertanács elé került. Ugyancsak ez a minisztertanács foglalkozott a belpolitikai helyzet alakulására fontos másik ügygel, a választások kérdésével is.

A Károlyi-párt lapjának jó forrásból szerzett értesülése szerint

a kormány el van tökévelve arra, hogy a választásokat a lehető leg-sürgősebben még akkor is megejtse, ha csak kétszáz—kétszázötven körülményben lehet csak választani,

A választás természetesen az új választójog alapján történik s az ezen törvény alapján leadott szavazatok száma több mint két millió, vagyis hárommilliónyolcszáz ezer olyan elem is szavazathoz fog jutni, akiknek eddig egyáltalán nem volt szavuk az ország ügyeinek intézésében.

A választások előkészítésével van összefüggésben

a Károlyi-párt mai programhirdető zászlóbontása is.

A párt nagygyűlése ma vasárnap délelőtt tíz órakor lesz a fővárosi Vigadóban. A párt programját, amelyet Hoek János, a Nemzeti Tanács elnöke állított össze, Károlyi Mihály miniszterelnök fogja kihirdetni. A program nem lesz részletekre kiterjedő, ami a mai viszonyok mellett nem is csodálható, csupán az általános alapelveket fogja megjelölni.

A román megszállás izgalmait egyre nagyobb hullámokat vetnek. A hadügyminis-teri hivatalos jelentés szerint a

a román reguláris csapatok megkezdték előnyomulásukat a demarkacionális vonalon keresztül. Átlépték a Marost és megszállták a Székelykocsárd—Marosludas vasutvonalat.

Ezzel a tettükkel a románok újból bebizonyították, hogy a fegyverszüneti feltételeket semmibe sem veszik. A fegyverszüneti megállapodások be nem tartásából származó sérelmek tegnap végre egész terjedelmükben Vix franczia alezredes elé kerültek. Az alezredes ugyanis a tegnapi nap folyamán meglátogatta Károlyi Mihály miniszterelnököt, aki László Oszkár miniszter és Diener-Dénes József külügyi államtitkár jelenlétében fogadta a francia fegyverszüneti bizottság vezetőjét.

A tárgyalások során elébe tárultak Vix alezredesnek azok a jogtalan és embertelen sérelmek, amelyeket Magyarország a rátörő ellenséges szomszédoktól eltérni volt kénytelen. A francia alezredes a tárgyalások befejezése után kijelentette, hogy a jövőben örködni fog a fegyverszüneti feltételek betartása felett. A Vix alezredessel megindult tárgyalások este 6 órakor kezdődtek és 9 órakor még nem nyertek befejezést.

A románok ismét megkezdett előnyomulásukon kívül újabb hallatlan követelés-sel is felléptek. Olyan képtelen követeléssel lépnek elő nap, mint nap után, amelyek a bennük lappangó tendencia miatt egyenesen megdöbbentők. Így

Erdélyi János, a románok budapesti követe tiltakozó jegyzéket intézett a kormányhoz a Kolozsváron ma tartandó nagygyűlés miatt, amely a gyulafehérvári határozatot volna el-lensúlyozandó.

Ezzel a tiltakozó jegyzékkel szinte egy időben érkezett meg a kormányhoz az Erdélyt megszálló román hadsereg parancsnokának távirati értesítése, melyben

bejelenti, hogy amennyiben a kormány nem szereli le a magyarságnak a kolozsvári nagygyűlésen készülő nyílt állásfoglalását, a románok kénytelenek lesznek Kolozsvárt még a mai napon megszállani.

Ez ideig nincs jelentés róla, hogy a

Karácsonyi nagy vásár

gyermekjáték és ajándéktárgyakból!

Fésű- és Díszműáruházban Saspassage 42,

Nebelthau A. utóda SZABÓ J.

román főparancsnok a fenyegetését be is váltoította s megszállta a Kolozsvárt. Annyi azonban bizonyos, a románokat nem fogja kielégíteni Károlyi miniszterelnökönek a jogtalan követelésre adott azon válasza, amelyben kijelenti,

hogy a magyar kormánynak nincs szándékában és nem is fogja megakadályozni a Kolozsváron megnyilvánuló népakaratot.

Ami a külföldet illeti, semmi új jelentés nincs. Ha csak annyi nem, hogy egy állítólag Párisban kiadott félhivatalos jelentés közli, hogy a

békekonzferencia pontos időpontja még mindig nincs megállapítva s csak annyi bizonyos, hogy a béketárgyalások január első felében okvetlenül megkezdődnek.

A villamáram díjának felemelése.

Emelik a vízdíjakat is.

Pár nappal ezelőtt említettük, hogy a szénbányák 650 koronáról 2000—2500 koronára emelték fel a szén árát és efelett nincs idő mediterráni, hanem annak örülünk, ha ilyen horribilis áron is kapjuk a szenet s nem keli a villamostelet és a vízmű üzemét beszüntetni.

Ez a magas szénár 3 millió új kiadást jelent a városi villamosteletnél, amelyet csak a villamóáram árának óriási emelésével lehet behozni.

A villamosmü felügyelő bizottsága tegnap tartott ülésén már el is határozta, hogy a villamosvilágítási áram árát az eddigi 12 fillérről 25 fillérré, a motorikus áram árát pedig 12 fillérré emelje fel a tanács, illetve a törvényhatóság, még pedig már 1919 január 1-től számítva.

A villamáram felemelése természetesen magától maga után vonja a vízdíjak és a jégárak nagy emelését.

A villamos felügyelő bizottság ülésén Rimler Károly polgármester elnöke mellett dr. Thury László, dr. Moskovits Miklós, Kószeghy József, Kelen Béla, Rimanóczy Béla igazgató és dr. Soós István jegyző voltak jelen.

Takarmánykereskedő a villamosmünel.

Rimanóczy Béla igazgató a villamos telept szeptember—november havi üzeméről előterjesztett jelentések elfogadása után előterjesztette, hogy a munkások és magánalkalmazottak elhelyező bizottságának átiratát mutatta be, amelyben kéri, hogy Korányi Jenő magántisztviselőt a városi villamosmü havi 650 korona fizetéssel alkalmazza.

A bizottsági tagok tiltakoztak az illető alkalmazás ellen, mert nevezett a budapesti Krausz Dávid-féle Iszt és takarmány nagykereskedőtől vonult be, tehát annak a cégnek kell őt újból alkalmazni. A városi villamosmünek eddig 42 tisztviselője és alkalmazottja érkezett haza és ezeket alkalmazták, dacára, hogy nincs részükre elég munka. Különben is azért akar Korányi itt alkalmazást, mert biharmegyei születésű. Javasolják a tanácsnak, hogy a miniszteri rendelet értelmében vizsgáltsa fel az illetőt, hogy Korányit a budapesti cég köteles visszafogadni. A város nem alkalmazhatja.

Fizetésfelemelések.

A villamos mü szerződéses alkalmazottjai kérték törzsfizetésük rendezését, mivel a többi alkalmazottak díjnak felemelése folytán hátrányos helyzetbe jutnak.

A bizottság javasolja, hogy a lakbér az eddigi pótlékok és ruhapótlék mellett január 1-től a főkönyvelőnek 8000 K, a főgépésznek 7400 K, főszerelőnek 7200 K, leolvasónak 6200 K törzsfizetés állapíttassék meg.

Kapcsolatosan Rimanóczy Béla igazgatónak évi 12000 korona törzsfizetést és minimum 8000 korona jutalékot és az eddigi pótlékokat javasolta a bizottság.

Az áramdíjak emelése.

Rimanóczy Béla igazgató ezután az áramdíjak emelésére tett javaslatot. A munkásoknak 12-ről 8-ra való leszállítása folytán előálló személyszaporítás, az anyagok és szén hirtelen drágulása évi 3 millióval emelik a kiadásokat. A szénköltség 1914-ben 1 millió volt, míg most 3 millióba kerül a szén. Ezért javasolja, hogy a világítási áram az eddigi 12 fillér helyett 25 fillérré, a motoráram pedig 12 fillérré emeltesse. Így a villamos telepek 2550,000 koronával lenne az 1919. évben több bevétele. A szerződéses viszonyban levő fogyasztókat is megkeresik az áram emelése tárgyában.

Kelen Béla látja, hogy szükség van az emelésre, de a fixfizetésük részére méltánylást kér. Progresszivitást kér, hogy a kisebb fogyasztóknak alacsonyabb legyen az emelés, míg a luxus fogyasztóknak magasabbra emeljék a díjakat, mert a kis fogyasztók nem hátríthatják át másra az emelést.

Rimanóczy Béla szépnek találja elvileg az eszmét, de az keresztülvihetetlen, mert senkinek sem lehet előre megállapítani, mit

fogyaszt. Kimutatja, hogy a mai félvattos szénszálas égőknél a 25 filléres díj nem több, mint a régi égőknél a 7 fillér díj.

Dr. Moskovits Miklós arra inti a bizottságot, hogy ne hamarkodja el a dolgot. Hátha nagyon rövid idő múlva lesz a szén ára, mert 2000 koronás szén állandósítása az ország közgazdasági csődjét jelentené. Várjanak egy hónapig az emeléssel, ha deligit lesz, azt be lehet hozni később. Majd rámutat, hogy a közvilágítás és a középületek világítása óriási fogyasztás, ezt fizesse meg a város. Ma ne határozzanak az emelés kérdésében.

Kószeghy József szerint a villamosmünel nem szabad deficitnek lenni. Most kell behozni a fedezetet.

Rimler Károly felemlíti, hogy ma már fával is tüzel a villamosmü, ami a legdrágább. Ha a helyzet javul, azonnal redukálják a most felemelt áramdíjakat.

Az áramdíjak felemelését javasolják a tanácsnak.

A költségvetés.

Ezután a villamosmü 1919. évi költségvetését tárgyalták.

Rimanóczy Béla kimutatja, hogy az új szénárak mellett fel kell emelni a vízvezetéknek és a jéggyárnak adott áram árát is és így a vízdíjak és jégárak megfelelő emeléséről is gondoskodni kell.

A költségvetést elfogadták s kéri a tanácsot, hogy a vízdíjak és a jégárak felemeléséről gondoskodjék.

A villamostelet feltárának elkészítésére Kószeghy József, Tabéry Ármán és Kelen Bélából álló bizottságot küldték ki.

Néhány apróbb ügyet intéztek még el.

Magyarok utja Kolozsvárra.

Keletmagyarország különböző fajta és nyelvű népe, ma délelőtt Kolozsváron kijelenti, hogy *Magyarország egyazon népköz-társasági állami közösségben kíván élni s az egységes, csonkítatlan Magyarország keretén belül követelik minden itt lakó nemzet számára a teljes egyenlőséget, szabadságot és önkormányzatot.*

A december 1-én, Gyulafehérváron hozott egyoldalu határozat provokálta a kolozsvári nemzetgyűlést. Gyulafehérváron a románok, minden más nemzet megkérdezése és meghallgatása nélkül határozta, de ez a határozat nemcsak a románokat érinti, hanem azt a két millió magyart is, a szászokat és a szerbeket is, akik Erdélyben, illetve a bekebelezésre kiszemelt 26 vármegyében élnek és akarnak élni továbbra is. Ma Kolozsváron minden nemzet küldöttsége fog szót emelni a kezeik megvédésére. Ez a következményeiben beláthatatlan fontosságú monstre gyűlésen Nagyvárad és Biharmegye is részt vesz.

Biharmegyei Nemzeti Tanácsához egész héten érkeztek a községek bejelentései. Tegnap reggelig 216 község jelentette csatlakozását és a községek küldöttjei meg is érkeztek, összesen 922 magyar és román.

Dr. Vincze Sándor távirata.

Dr. Kovács Miklós, a Nemzeti Tanács elnöke tegnap dr. Vincze Sándortól, a ko-

lozsvári Nemzeti Tanács elnökétől a következő táviratot kapta:

Feltétlenül várjuk Biharvármegyei Nemzeti Tanácsának tagjait. Külön vonat szombaton éjjel fél egy órakor indul és reggel fél nyolc órakor érkezik Kolozsvárra, ahol a küldöttséget bizottság várja és gondoskodik elhelyezéséről. Délelőtt 10 órakor gyűlés. Küldöttség délután 4 órakor indul vissza különvonaton és este 11 órakor érkezik Nagyváradra.

Dr. Kovács Miklós ennek értelmében rendelkezett.

A küldöttségek tagjai, szürös magyarok s bundás románok egész nap a vármegye-házban tartózkodtak s csöndesen beszélgettek. A hangulat általában nyugodt volt, tudta mindenki, hogy milyen komoly kérdést lesznek hivatva megoldani.

A küldöttségek.

Egymásután mentek a jelentkező iróda és diktaáltak be a községeket, ahonnan delegáltak őket. Felvonult: Érmihályfalva, Nagykereki, Zsadány, Berekböszörmény, Székelyhid Szalád, Csökmő, Bályok, Komádi, Körösiánosfalva, Sárretudvari, Belényesi járás (40), Erdőgyarak, Kisnyégerfalva, Körösterján, Gyanta, Nagyszalonta, Páptamási, Geszt, Hencs, Nagyszántó, Gáborján, Fugy, Konyár, Sáp, Bihartorda, Hosszupályi, Biharmegyei Nagygyárm, Biharkereszt, Szerej, B.-Ujfalu, Szentpéterszeg, Árpád, Binar, Érsemlyén, Kisszántó, Szőlős, Kóly,

Közeli választások. Kerületi beosztások. Hétmillió választó.

Budapest, dec. 21. (Saját tudósítónktól.)

A kormány, mint a Magyarország jó forrásból értesül, el van tökéltve arra, hogy a választásokat még akkor is megtartja, ha csak 200—250 kerületben lehet választani. A választás ügyét illetően a lap beavatott helyről a következő információt kapta:

— A munkálatok jelenleg elsősorban proporcionális választási rendszer körül folynak. Erre vonatkozólag több javaslat is készül, mert a belga rendszer annyira rá van csapva a belga viszonyokra, a sűrűbb lakosságra, hogy azt nem lehet egyszerűen átültetni. A minisztérium közjogi bizottsága ezért több javaslaton dolgozik, a bevezetendő rendszer felett majd a minisztertanács fog dönteni.

— A kerületek beosztása még nem kész bár a statisztikai hivatal már elké-

szült a maga munkájával. Annyi már el van határozva, hogy a megyékben, városokban hány kerület lesz, de a községek beosztását illetően még döntés nincs. A kerületek beosztásáról szóló tervezet körülbelül egy hét múlva lesz készen.

A központi választmányok megalakításáról, az összeíró küldöttségek kiküldéséről, a névjegyzék elkészítéséről szóló rendeletek körülbelül négy öt nap múlva megjelennek. A választás községeken, városokban körletenként történik.

A választók száma felül lesz a hétmillión. Szavazni fog 21 éven felüli irni olvasni tudó férfi 3.100.000, 21 éven felüli analfabéta 1.100.000 és 24 éven felüli irni olvasni tudó nő 3.800.000, vagyis 3.800.000 olyan elem jut szavazati joghoz, akiknek eddig semmi beleszólásuk nem volt az ország ügyeinek intézésébe.

Hivatalos jelentés a béketárgyalások időpontjáról.

Budapest, december 21. (Saját tudósítónktól.) Londonból jelentik: A Daily Mail Párisból arról értesül, hogy ott hivatalos jegyzéket tettek közzé, amely szerint a békekonzferencia pontos dátuma ezidő szerint még nincs megállapítva. Csak annyi bizonyos, hogy a tanácskozások január első felében kezdődnek meg.

A néphadsereg szimpatikusan fogadja az új rendszert. Soós tábornok tegnapi tárgyalásai.

Soós Károly tábornok tegnap meglátogatta a legénységet a nagyváradai kaszárnyákban és megindította azokat a tárgyalásokat, amelyek megállapítják az új demokratikus hadsereg fegyelmét és szervezetét. A tábornok, mint a szegedi kerület új parancsnoka mutatkozott be a legénységnek s közölte velük, hogy a népkormány teljes bizalmát bírja, de hogy a nagy feladatot sikerrel megoldhassa, számít a legénység őszinteségére és támogatására is. Biztosította a legénységet arról, hogy nem egy tiszt, bürokrata osztály lesz a vezérük, hanem saját kebelükből választott *bizalmifőnök* és *tisztek*, egyenlő jogkörrel és liberális gondolkodással.

Kérte a katonákat arra, hogy tartsanak rendet és fegyelmet, mert a *köztársaságnak csak fegyelmezett néphadsereg van szüksége*. Az egész társadalom szeme most a kaszárnyákban van s ha a népkormány hamarosan nem tudja megszervezni a fegyelmezett néphadsereget, akkor jön az entente, jön a legkeményebb elnyomás és az entente brüsszli katonai diktaturája, elsöpri az új magyar köztársaságot, megfojtja azt a demokratikus azellemet, amelyet *Károlyi Mihály* kormánya képvisel.

A 4. honvéd gyalogezred laktanyájában délelőtt és délután tárgyalt a tábornok a delegált bizalmi férfakkal s ma délelőtt 9 órakor az egész ezred legénysége előtt fogja ismertetni az új rendszer alapjait. A fogja ismertetni az új rendszer alapjait. A tüzérlaktanyában a felsorakozott legénység ügyelmesen végighallgatta a tábornok beszédjét és a végén *teljesen megéljenzte*.

Ma este Soós tábornok Budapestre utazik, hogy jelentse a kormánynak a szervezés előrehaladását. Pestről visszajön Nagy-

váradra és be fogja fejezni itt is, mint a kerület többi részében a néphadsereg egyetemes megteremtését.

Az aula halottja.

Dr Mazurek Gyula temetése.

Tegnap délután 3 órakor temeték el dr Mazurek Gyula volt püspöki titkár a püspöki rezidenciából. A palota nagy vörös termében állították fel a ravatalt, ahol a falat az egykori várad püspökök arcképei borítják, a vörös szőnyeg nesztelenül teszi az ember lépteit, kandelláberak, aranyos székek, súlyos veretű képrámák fénye ragyogja be a termet. A pápaszemek komoly püspöki titkár tisztelői és jóbarátai sokan vannak, a kórházi apácák fekete bóbitái közvetlenül a koporsó körül vonnak gyűlőt, egy oroszlanos trónus-széken édes anyja zokog, kint a folyosóról a Szent Vince intézet növendékei bámulják a gyertyák lobogását s a fekete ruhás civilek tömegében mint egy fehér sziget állanak a szeminárium kispapjai. Brém Lőrinc kanonok fehér selyem süvege messze kimagaslik s fél 3 órakor elfogódott hangon kezdi meg az egyházi szertartást.

A kórust Resch Mihály karnagy dirigálja s a husz kispap dus fekete feje közt egyszerre megjelenik *Imrik S. Zoltán* ősz páriarcha feje Beállt a kispapok közé a kórust énekelni.

Itt van az egész várad káptalan, Karácsonyi püspök, Kollányi, dr Vucskics, Gressinszky, Szirmay kanonokok, a püspöki udvar papjai, akik a legjobb barátot vesztették el, a család s a polgári társadalomból Bolza gróf, dr Krüger Aladár, Rózsa Ambrus, Kozáry Gyula, Palfy Béla, dr Várszeghy, a Bu áth-család, Székely István, Stark Gyula, Nagy Ignác, dr Fráter Barnabás, dr Hoványi Gyula, Singlár Gyula, dr Gyöngyössi, Verner Kálnán stb.

A szertartás befejezése után püspöki és magánfogatok álltak elő az aula boltíves kapuja alá s a közönség egytől egyig kikísérte az olaszii temetőbe dr Mazurek Gyulát. Nagyon jó ember volt, tiszta szertartást lakott a szívében és sok sok megértés és kiváló érzék az erőteljes és szociális haladás iránt.

A Károlyi-párt mai nagygyűlése.

Budapest, december 21. (Saját tudósítónktól.) Az egész ország népe nagy várakozással tekint a Károlyi-párt nagygyűlése elé, mely ma, vasárnap délelőtt 10 órakor lesz a fővárosi Vigadóban. A nagygyűlésen Károlyi Mihály miniszterelnök fogja a párt új programját kihirdetni, a melyet a pártértekezlet megbízása folytán Hock János dolgozott ki.

HÍREK

ÉN.

Apám halványságát, beteg szívét,
Anyám bus könnyét adta énnekem,
Mikor egy forró percben megfogant
Az életem.

Szegény apám nem ismert ideált,
Ha szűz remény megcsalta, egyre várt még.
Szegény apám, Ó mindig félreállt,
Csak egy szívét győzött le — az anyámét.

S anyám hogy sírt és félt zokogva, — nála
Csak félelemből állt a szereltem.
Ó csak busan ment halálból halálba
S csak átsuhant e félig életem.

És így kezdődtem én, zokogva busan
Egy hűs éjen, mely álmodnak sírt és.
És én még akkor, ó, csak sírni tudtam,
Sirtam s nem tudtam, mit jelent a sírás.

Most már tudom, — vad átkok éjjelen
Már megtanultam, mi a könny, a végzet.
Most már mindent tudok. Így lettem én.
És így lett két életből három élet.

Apám halványságát, beteg szívét,
Anyám bus könnyét adta énnekem,
Mikor egy forró percben megfogant
Az életem.

Morvay Zoltán.

* Az éjfél mise elmarad. Tekintettel a rendkívüli viszonyokra, az idén az éjfél mise egyházi hatósági intézkedés következtében *minden templomban elmarad*.

* Megjött az angyal. A Szent Vince intézetbe már tegnap délután 3 órakor megjött az angyal. Száznyolcvan ragyogó szemű gyerek állta körül az intézet hatalmas karácsonyfáját, amelyen az aranydiók s mo gyorok ott himbálództak ugyan, de a fa alatt játékszerek, haragos kis dobok és néma ólomkatonák helyett kis diákcipők, csinos kabátok, hófehér ingecskek heverték s közben egy egy kalács mosolygott ki a ruhák közül. A meleg, csodálatos ünnepélyen megjelent dr Vucskics Gyula kanonok és Papp Endre theologiai tanár is s az ő jelenlétükben folyt le a karácsonyi ünnep. Az intézet igen bőkezűen gondoskodott apró növendékeiről, összesen 116 gyermeket ruháztak fel ruhával, cipővel és kiosztották azt a 10 pár fűcipőt is, amit dr Ágoston Péterné küldött az intézet szegényeinek.

* A Biharvármegyei Gazdasági Egyesület folyó évi december 27 én az egyesület székházában délelőtt 10 órakor igazgató választmányi ülést és folytatóla, 11 órakor rendes évi közgyűlést tartja, a melyre az egyesület minden tagját meghívja az elnökség. A tárgyak fontosságát tekintve, kérjük a tagokat, hogy minél nagyobb számban jelenjenek meg.

* **Kézügyességi kézikönyv.** Ardos Fri-gyes, a nagyváradai főreáliskola érték tanára már évek óta nagy és buzgó tevékenységet fejt ki, hogy különösen a fiataloknál a kézügyességet fejlessze és a kézügyességi munkákat megkedveltesse. Százakra vagy azok számára, akik az ő utmutatása és vezérése alatt igen szép eredményt értek el. Az érden és tanár igen használható és gyakorlati kézi könyvet is írt „Kézügyességi munkák vezérfonalai” címen, amelyet most léke árban bocsát a közörség rendelkezésére. Kapható a szerzőnél: Jókai-utca 11. sz. alatt és minden helybeli könyvkereskedésben. Karácsonyi és újévi ajándéknak igen alkalmas.

* **Elvesztett 2 drb.** összehajtható kesszszakulcs és 4 drb. belső táska barna bőrtárcában. Becsületes megtaláló, kinek agyis értéktelen hozzá be * Hegedűs hírlap hirdatta, hol 100 korona jutalomban részesül.

* **Gyorsírótanfolyam** kedden, folyó hó 24-én megnyílik. Beiratkozni hétfőn, folyó hó 23-án a Szilágyi Dezső-utcai elemi iskolában délután 5-6 óráig lehet. Tandíj az egész kurzusra 40 korona.

* **A városi mérnöki hivatal személyzetének kérelme.** Nagyvárad város tanácsa tegnap tartott ülésén foglalkozott a városi mérnöki hivatal személyzetének fizetésrendezése ügyében beadott kérvényével. A beadványban kéri, hogy a főmérnök a technikai ügyekben mint referens szerepeljen a tanácsüléseken s ott szavazati joga is legyen. A mérnöki hivatal személyzetének tiltásuk el a magármunkálatokat s építkezési járulékokat kapjanak kárpótlásul. Fizetésül a műszaki személyzetnek 7500 koronát és 1800 korona lakbért adjon a város s ez esetben lemondanak minden pótlékról. A tanács hétfőn határoz a beadvány felett.

* **A Katholikus Legényegylet ifjúsággyűlést** tart ma d. u. 5 órakor. Kéri az összes tagok megjelenését az igazgatóság.

* **Adomány a Kath. Legényegylet részére.** Dr. Búrdala Mihály 3000 koronát adományozott a Kath. Legényegylet fejlesztési céljára. E nemeslelkű adományt ezúton is hálás köszönettel veszi az egylet vezetősege.

* **A szegény anyák és gyermekek karácsonya.** A Kath. Nővédő Egyesület tegnap délután tartotta meg karácsonyi osztását, melyben 100 anya és 120 gyermek részvételével szeretetadományban, 70 anya kapott fejkendő 2 kg. nullás lisztet, 1 kg. zsírt és egy darab szappant. Több mársa élelmiszer és szappan lelt kiosztva, a gyerekek az Urinők Mária-kongregációjától kaptak 45 darab ruháneműt (kabát, szoknya, nadrág és fehérnemű) játékot és süteményt kaptak. Az (gő) karácsonyi ragyogó mosolyt varázsolta a gyerekek arcára, kiknek édesatyjuk részben még most sem jöttek haza. A karácsonyfa alatt Gálffy Sándor hitoktató mondott megrázó beszédet a gyermekeknek és az anyáknak. Köszönetet mond az egyesület mindazoknak, kik hozzájárultak, hogy ilyen sok mindent adhattunk az anyáknak és gyermekeknek, így dr. Magurányi Jerónének, az Urinők Kongregációjának, Sándor Albertné, dr. Krüger Aladárnénak. Készpénzadománnyal hozzájárult az újvárosi plébánia 500, özv. Gyurkovits Kornélné 100, Gréh Ferenc 50, Szumay Árpád 50, Czigány Ferencné 6 K.

* **A Népszövetség mai mozielőadása.** Rég nem tapasztalt érdeklődés nyilvánul meg a Kath. Népszövetség mai mozielőadása iránt, melyre a vezetőségnek sikerült a legjobb slágerek egyikét, dr. Lautent biztosítani. E nagyhatású lépéssel nagy közönséget fog vonzani. A nagyhatású sláger mellett pompás kísérő műsor is kerül vászonra. Az előadások kezdete 4 és 6 órakor. Helyárak a rendesek.

* **Orvosi hír.** Dr. Szóke Ferenc egyetemes orvosudor a harctérről hazatérkezve, rendeléseit megkezdte Kórház-utca 35 sz. alatt.

* **Ékszerlopás a vasutállomáson.** Wallard József élesdi órásmester tegnap izgatottan jelentette a rendőrségen, hogy hajnalban öt és fél óra között ismeretlen tettes egy fekete bőrtáskában e helyezett, nagy értékű képviselő ékszereit ellopta. Wallard pénteken jött be Váradsra, hogy a karácsonyi ünnepekre fülbevalókat, gyűrűket s más ékszereket vigyen magával. Több kereskedőnél s aranyművesnél vásárolt nagyobb összegekben arany ékszereket, melyeket egy S. G. moreogrammal ellátott fekete bőrtáskába tett be. Az éjjelt a vasúti étteremben töltötte, ahol a vásárolt ékszereket többször meg is vizsgálta. Ezt egy katona látta is. Az órást öt óra előtt a II. osztályú váróterembe mert át, ahova a katona is követte. 5 órakor megkérdezte tőle az időt, ekkor a táská meg megvolt. Ezután az órást elszunynyadt s mire fölébredt, a táská már nem volt meg. A katona is eltűnt. Gyanuja a katonára irányul. A rendőrség a legszelesebb körű nyomozást indította meg az ékszerek kézrekerítésére. Valószínű, hogy a katona még itt tartózkodik, mert az órást átnezte a főszálló utasokat, de a katonát köztük nem látta.

* **A polgárőrség közleményei.** Szilágyi Dezső-, Szilárdi-, Alapi-, Patak- és Szent János utcai polgárőrség tagjait felkérjük, hogy folyó hó 22-én, azaz vasárnap este 9 órakor az Emke-kávéház melletti órszobában a polgárőrség átalakítása, parancsnok választása és más fontos ügyek megbeszélése végett okvetlenül jelenjenek meg. Parancsnokság.

A perendi polgárőrség december 22-én, vasárnap délután 3 órakor a Ritók-utcai iskolában fontos ügyek megbeszélése végett értekezletet tart. Ott kell a bakkancsra vonatkozó igényeket is bejelenteni. A parancsnokság az összes polgárőrök megjelenését kéri.

Felhívás. Felkérem a Beöthy Ödön-, Magyar, Jókai-, Holdvilág-, Hosszu és Vitéz-utca 46 től 64 ig lakó polgárőröket, valamint a többi 18 től 50 éves polgárokat, hogy fontos ügyben folyó hó 22-én, vasárnap délután 3 órakor Beöthy Ödön utca 44. számú (Ovoda) órszobában okvetlenül megjelenjenek. Kerületi parancsnok.

A régi polgárőrség parancsnoksága felkéri az összes polgárőrséget és polgárokat, hogy folyó hó 22-én, vasárnap délután 2 órakor sziveskedjenek megjelenni a széles utcai állami iskolában fontos megbeszélés végett. Tisztelettel a polgárőrség parancsnoksága.

* **Felhívás a kereskedőkhöz.** Felhívjuk a nagyváradai kézmű és divatárú, norinbergi díszmű és rövidárú, valamint férfi és női konfekciószakrához tartozó ergos- és detailkereskedőket, hogy a f. hó 22-én, vasárnap d. e. 10 órakor a Kereskedelmi Csarnok épületében megtartandó fontos értekezleten saját érdeklődésükben megjelenni sziveskedjenek. *Kereskedelmi Csarnok szervező-bizottsága.*

* **Felhívás a cipész- és csizmadia iparosokhoz.** Felhívjuk az összes nagyváradai cipész- és csizmadia iparosok, hogy a nagyváradon létesítendő termelőszövetkezet alapszabályának ismertetése és annak elfogadása céljából f. hó 22-én azaz ma vasárnap d. u. 3 órakor a Kereskedelmi és Izkamara nagytermében tartandó nagygyűlésre teljes számban megjelenni sziveskedjenek. Annál is inkább, mert a nagygyűlés a cipész és csizmadia iparosok jövő érdekeit a legnagyobb mértékben szolgálja. Holdy Sándor iparos tanácselnök.

* **A Nagyváradai Katholikus Legényegylet színelőadást** rendez az iparos ösztöndíj alap javára 1918 december 26-án. Színpad kerül: „Az Igazság felé”. Társadalmi színjáték 3 felvonásban. Írta: Erdősi Károly. Személyek: Balázs, lakatos mester Barlos Géza, Rózsika, leánya Erdélyi Erzsike. Géza, nevelt fia Korbita Pál, Varju, szatócs Bartus László, Gábor, Vendel János segédek Major József, Csuriilla Ferenc, Pardavi Alajos, Horosmáros Ertsei Lajos, István Ficsiz József. Idő: Jelenkor. — Történik a fővárosban. Szünetek alatt zenészeknek lesznek. Kezdete d. u. 4 órakor — Helyárak: Számozott hely 3 kor. Üllőhely 2 kor. Állóhely 1 kor. A tiszta jövedelem 50 százaléka az „iparos ösztöndíj alap” javára fordítatik. — Színpad ára 20 fillér, Felülfizetéseket tekintettel a fenti nemes célra, köszönettel fogadjunk és hírlapilag nyugtázzunk.

* **Február végéig fizetik a hadisegélyt.** Budapestről telefonálják: A hadügyminiszter elrendelte a hadisegélyeknek 1919 év február hó végéig való kifizetését.

* **Temetés.** Óriási részvét mellett ment végbe tegnap délután Gábor Lajos temetése. A temetési szertartást dr. Lestyán Endre plébános segédlettel végezte, a beszentelés után a nagydíszű erckoporsót, amely a családnak koszorúval volt fedve, a negyes logatú díszhalottas kocsihoz helyezték és elől a nagyszámu koszorúk és szallagokkal borított virágkocsival az imponázás gyászmenet az Össi temetőbe vonult, ahol örök nyugalomra helyezték az elhunytat. — A nagyszámu temetést Vaszilovits Adolf és fia első nagyváradai temetkezési vállalata nagy pontossággal rendezte.

MOZI.

Az orosz-lánszivi Jack. Aruljuk el mindjárt: a hősi, az orosz-lánszivi Jack nem arra született, hogy az asszonyok bálványa legyen. Egy szeretetreméltó és csodálatos majom ő, akit testvérével, a pompás Kokóval együtt a filmgyár szerződtetett. A két roppant izmu, páratlan ügyességgel idomított intelligens állat játsza a főszerepét annak az izgalmas és megrendítő jelenetekben gazdag film-látványosságnak, amelyet ma mutat be az Apolló színház. Ez a film ma nemzetközi híresség és egészen bizonyos, hogy úgy, mint a világvárosok közönsége, a nagyváradai publikum is az igazán nagy eseményeket megillető érdeklődéssel és tetszéssel fogadja.

Egede Niessen az Urániában. A legszebb filmzenésznőnek nevezik a skandináv művészek világában. Egede Niessen csakugyan ragyogó szépség és tüneményes megjelenésével a francia filmek felejthetetlen Susanne Grandéjára emlékeztet akivel tehetség tekintetében is rokon. Az érdekes észak-i művésznő játsza a főszerepét a Bosszu istennője című remek drámában amelyet mai lényes műsorán mutat be az Uránia.

A Vigadó mozgó nagy szenzációja a nagyszerű Stuart Webbs film, amely ma briliáns műsor keretében kerül színre. Ki sárlatjárás a címe a fantasztikus, lázas lüktetésű detektív regénynek, mely a legmodernebb millióbe megdöbbentő kontrasztként rajzolja be a középsőnek egyetlen halvány sugarát. Ebben van a szokatlan, mely hatása a filmnek, melynek főszerepét a kitűnő Stuart Webbs játsza.

VILLAMOS VASALÓK és FŐZŐK
megérkeztek, remekszép üvegcsillárok
mindennemű villamos vezetékek és
égők legolcsóbb napiárban szerelhetnek
STERN VILLAMOS VÁLLALATA
Szt.-János-u. 20. Telefon 556.

Nagykőgya, Szalacs, Furta, Mezőbaj, Kis-marja, Sarkadkeresztúr, Sarkad, Vésztő, Tenke, Belényes, Kőtegyán, Okány, Zsáka, Derecske.

Sikerült egy pár nevet is feljegyezni.

Magyarremete: Szabó Károly, Bálint János, Szabó József, Lukács Miklós, Szabó Sándor, Balla János, Tamás Mihály, Antal Ferenc, Kurucz István.

Fugyi: Goró Imre és Szakács Gáspár. Szalacs: Diószeghy Imre és György András.

Nagykeréki: Kiss Géza, Windis István, Nyári József.

Kisszántó: Kiss Sándor, Szücs Lajos.

Kisnyégerfalva: Szatmáry János, Bonta Gáspár, Izsák Mihály, Bonta Péter, Benedek János.

Komádi: Kiss Lajos, Farkas János, Takács Dániel, Váczai Lajos.

Várasztes: M. Maros János, Halász János, Halász József, Mikló Péter, Egyed Péter, Imre Péter, Fenesi Péter, Berhencz Péter.

Szerep: Rácz József, Egry Sándor.

Belényessonkolyos: Fenesy Mihály, Oláh Mihály, Szatmáry Mihály, Fenesi István, Fenesi János, Petrikó István, Gergely Imre, Matyi Péter, Kovács István, Kovács János, Szakács Gábor, Szakács István, Szervu Sztáva, Petrikó Gábor, Petrikó Péter, Kovács Gábor.

Belényes: Battyan Pál és leánya, Széles Elek, Illés Béla, dr. Ajtay József, Ribár Lajos, Boros Péter, Dobrosi Lajos, Nán László.

Vesszős István Biharnagybajom, Jenei Menyhért, Mite Ferenc, Gyarmati Dávid Gáborján, Szabó Sándor Sárretudvari, Burchard Ede Bihartorda, Végh Lajos, Gyarmati János Nagyrábé, Elek Sándor, Pap Albert Szentpétermező, Kovács Sándor, Oláh István Körösjánostalva, Oláh János, Oláh Lajos, Kis Mihály, Kádár Mihály, Oláh István B., Miklós Péter, Korna István, Simon Ferenc, Varga Lajos Berekbőszörmény, Pápa Sándor, Czirják Imre Szalárd, Karikó Dániel Szalárd, Erdei Gyula Körösvárkony, Gyulai János, Miklós Sándor, Szatmári János, Gábor Mihály, Halász András, Sebesián András, Erdei János, Illés Ferenc, Lőrinc István, Lőrinc Mihály, Benedek Ferenc, Szatmári Mihály.

Gyanta: Köteles Mihály, Varga Tamás István.

Biharkeresztúr: Varga Zsigmond, Köllő Gyula.

Árpád: Molnár János, Hajdu József.

Székelyek őrzik a pályatestet.

A szalonházó, beszélgető atyafiak között egyik nagyváradi lap járt kézről-kézre, amelyből olvasták, hogy a románok Szatna és Banffinnyad között fel akarták szedni a síneket és a pályatestet felrobbantották. Ez a hír érthető nyugtalanságot keltett. Ez az izgalom csak akkor tűnt el, amikor egy deputáció bement Kovács Miklóshoz és megkérdezte, hogy a különvonatot nem fenyegeti-e majd valami veszély, szerencsésen jut-e el Kolozsvárig a sok családos ember?

Kovács Miklós azonnal telefonon összeköttetésbe lépett a kolozsvári Nemzeti Tanácsal, ahonnan azt a megnyugtató hírt kapta, hogy

a Kolozsvárra vezető vasuti pályatestet egy székely zászló

alj biztosítja, semmiféle aggodalomra nincs ok.

Akkor már több, mint 40 ezer ember gyűlt össze Kolozsváron Erdély különböző részeiből anélkül, hogy a legkisebb incidens történt volna is utazásuk közben.

A határozati javaslat.

A kolozsvári nemzetgyűlés minden körülmények között megtartja. Még akkor is, ha időközben a román csapatok megszállják a várost. A gyűlésen a következő határozati javaslatot fogja elfogadásra ajánlani a Kolozsvármegyei Nemzeti Tanács:

Keletmagyarországnak Kolozsvárt, 1918. december 22-én összehozott különböző vallású és fajta népei kijelentik a Wilson-féle elvek értelmében gyakorolt önrendelkezési joguk alapján, hogy Magyarországgal egyazon népköztársasági állami közösségben kívánják élni s az egységes és csonkítatlan Magyarország keretén belül követelik minden itt lakó nemzet számára a teljes egyenlőséget, szabadságot és önkormányzatot. Kijelenti a nagygyűlés, hogy az erdélyi magyarság és székelység teljes jogosultságu önkormányzati szervének és képviselőjének elismeri a Kolozsvárt, 1918. december 17-én egyesült erdélyi magyar székely Nemzeti Tanácsot, illetőleg annak 1918. december 18-án megválasztott központi kormányzó tanácsát.

Kolozsvár katonai kiűritése

teljes erővel folyik. A 21. gyalogezred vett az első, amely utra indult és tegnap este 6 órakor már jelentették a biharmegyei nemzetőröknek, hogy az ezred meg is érkezett Baráthára.

Birta Sándor alezredes, a nemzetőrök parancsnoka azonnal érintkezésbe lépett a 21-esek parancsnokával és kérte, hogy a rendet és nyugalmat őrizték meg addig, míg továbbszállításukról intézkedés történik.

Hírek Kolozsvárról.

Tegnap délután a román nemzetőrök román zászlók alatt hangos ének és zene-szóval felvonult Kolozsvár utcáin és egyes tereken tüntetést rendezett Nagyrománia mellett. A tüntetésben résztvevő a város románjainak polgársága is.

Apáthy István főkörmánybiztos kérdésére Neculcea tábornok kijelentette, hogy a magyar lapokat beengedi a megszállott területekre, de az érkező sajtótermékeket cenzurálni fogják.

Tegnap reggel négy román tisztből álló katonai bizottság érkezett Kolozsvárra csekély számú legénységgel. A tisztek megérkezésük után tiszteltek Apáthy István főkörmánybiztosnál. A román tisztek Apáthy Istvánnal és Vincze Sándorral a magyar Nemzeti Tanács alelnökével fontos kérdésekben foglalkoznak a főparancsnokság megbízásából tárgyalni.

Vix alezredes megigérte a fegyverszüneti feltételek szigorú betartását.

Vix alezredes meglátogatta a miniszterelnököt. Tárgyalás este 6-tól 11-ig.

Budapest, dec. 21. (Saját tudósítónktól.)

Vix francia alezredes tegnap este hat órakor felkereste Károlyi Mihály miniszterelnököt, akiről akkor éppen ott voltak Jászi Oszkár miniszter és Diener Dénes József külügyi államtitkár, valamint a magyar fegyverszüneti bizottság tagjai.

A megjelentek este fél 9 óráig szakadatlanul tárgyaltak. A magyar fegyverszüneti bizottság tagjai részletesen felsorolták azokat a sérelmeket, amelyeket a fegyverszüneti feltételek be nem tartása miatt szenvedett el Magyarország. Fél 9 órakor Károlyi miniszterelnök és Vix alezredes kivételével

valamennyien eltávoztak és a miniszterelnök egyedül maradt az alezredessel és egészen 11 óráig együtt tárgyaltak.

A tárgyalások során Károlyi miniszterelnök elővette a fegyverszüneti szerződést és pontonként megállapította azokat a sérelmeket, amelyek a megállapodások be nem tartása miatt zúdultak az országra. Vix alezredes nagy figyelemmel hallgatta a miniszterelnök előterjesztéseit és kijelentette, hogy a francia fegyverszüneti bizottság ezentúl szigorúan őrködni fog a fegyverszüneti szerződés feltételeinek betartása felett.

A románok a kolozsvári nagygyűlés ellen.

Budapest, dec. 21. (Saját tudósítónktól.)

A 8 Órai Újság jelenti: Ma délelőtt dr. Erdélyi János budapesti román követ tiltakozást intézett a magyar kormányhoz a kolozsvári nagygyűlés miatt.

Ugyat csak a délelőtti folyamán távirati értesítés érkezett a kormányhoz arról is, hogy a román hadsereg főparancsnoka az erdélyi főkörmánybiztossággal tudatta, hogy amennyiben a magyar kormány nem szereli

le a magyar lakosságnak a Kolozsvárról tervezett gyűlésen készülő állásfoglalását, a román csapatok kénytelenek lesznek Kolozsvár városát még a mai nap folyamán megszállani.

Károlyi miniszterelnök az ügyet Nagy Vince és Jászi Oszkár miniszterekkel behatóan megtárgyalta és kijelentette, hogy a magyar kormány nem szándékozik lépéseket tenni a gyűlés megakadályozására.

A budapesti helyőrségi kórház fogtechnikai laboratóriumának, mint volt vezetője hosszú katonai szolgálat után hazatértem s a műtermem vezetését átvettém, ahol a legmodernebb és legkomplicáltabb munkát: fogigazító gépet, kasszát, fogat, öntött aranyhidat és tartós fogtöméseket készítek.

BERDACH JENŐ

áll. vizsg. fogtechnikus.

TELEFON: 10-50.

Ötven tanító felhívása.

Köztársasági propaganda.

A vármegye területén egyelőre ötven kiszemelt tanító fogja megerősíteni a forradalom vívmányait. Lentebb közöljük az ötven tanítóhoz kiküldött meghívót, amelyben azt látjuk, hogy a tanítók kiválogatása pártpolitikai szempontból történt.

Főlölegesen tartjuk ezt a megkülönböztetést, mert ez bánthatja azokat a tanítókat, akik nem kaptak meghívót, holott valamennyien erős hívei a köztársaságnak. Nem hisszük, hogy ez végleges kirekesztését jelentené a többi kétszáz tanítónak, amit mutat a felhívás ama pontja is, hogy a tanfolyamra csak egyelőre kértek be ötven tanítót. Nyílt jelentkezést kellett volna hirdetni az azok közül kiválogatni a propagálókat. A kérdésnek zárt körben való elintézése kétségtelen apprehenziót váltott ki.

A meghívó a következőket mondja:

Igen tisztelt Tanító Polgártárs!

A Bihar megyei Általános Tanítóegyesület e hó 7-iki közgyűlési határozata értelmében fordulunk Önhez, mint akinek egyéniségét úgy ismerjük, hogy a köztársasági vívmányok meggyőződéses híve s hajlandó, mert belső szükség hevíti, a vívmányok megszilárdítása és további kiépítése érdekében lelkes propagandát folytatni.

Mint a nagyváradi lapokban olvashatta, a Nemzeti Tanács felkérésére a vezetésünk

alatt álló Nagyvárad Propaganda iroda fog négynapos tanfolyamot tartani, melyen a propaganda teljes anyagát s a propaganda kivitelét fogják a nagyváradi Darwin kör tagjai ismereteni.

E tanfolyamra egyelőre a megyének 50 tanítóját válogattuk ki s így felkérjük Önt is, hogy a tanfolyamon résztvegyen s ha még nem tette, erről bennünket azonnal értesítsen. A tanfolyamon résztvevőket a hadapródiskolában (ingyen) szállásoljuk el s teljes ellátásukról a városi konyha révén (díjmentesen) gondoskodunk. Ezenkívül minden résztvevő a tanfolyam befejezésekor 50 korona költségtérítést kap.

A tanfolyam december 27-én, pénteken d. e. 11 órakor kezdődik a városháza nagytermében (Szt. László-tér s ugyanott folytatódik 28., 29. és 30-án mindig d. e. 9-1 óráig.

Reméljük, hogy a hazai és szükséges munkában Ön is részt vesz. Ha akadályozva volna, adja át meghívásunkat más, megbízható kartársának. További felvilágosításokra rendelkezésére állunk, 27-én délelőtt pedig már 10 órától fogva az első előadás és étkelés kérdéseinek, esetleg az előadási órák megváltoztatásának megbeszélésére irodánkat ideiglenesen a városházára helyezük át.

Nagyvárad, 1918 dec. 21.

Dr. Berkovits René Agoston Péter dr.
a propaganda iroda vezetője. főispán, kormánybiztos.

Hock János a bolsevizmus ellen.

Miért szervezkedjék a polgárság?

A Lipótvárosi 48-as Függetlenségi Pártkör gyűlése Hock János élesen megjelölte azokat a mély érdekeket, amelyek szükségessé teszik a polgárság szervezkedését.

— A forradalom még mindig folyik — mondolta, — amíg el nem érünk azokig az eredményekig, melyekért küzdünk. A mi pártunk eltér azoktól a szélsőségektől, melyek kirugva maguk alól minden nemzeti alapot, nemzetközi eszményeket keresnek. Új eszményeket kereshet az erkölcsileg és anyagiilag erős nemzet, majd viselheti a kockázatot is, melyet a kezdeményezés jelent, de mi kicsinyek vagyunk, gyengék vagyunk, akiknek kezdeményezni nem lehet, akik a kezdeményezésért felelősséget nem vállalhatnak, még akkor sem, hogy ha az új eszmények az egész emberiség üdvét célozzák is. Mi nem adhatunk példát a nagy nemzeteknek, nem térhetünk le a tör-

ténelmi alapról. Szociáldemokraták nem lehetünk, fél-szociáldemokraták még kevésbé. A tulajdonjog eltörlése, a közszükségleti tárgyakon felüli szükségletek, a művészetek, az ambíció és az egyéniség eltörlését jelenti és falanszterrendszer eredményez, a mely megszünteti a szabad versenyt, az egyének érvényesülését. A bolsevizmus rablóbandák szervezése, melynek következményei végzetesek lennének az országra. A polgárság szervezeten jogainak védelmére. Nem akarunk öklöt mutatni, csak egyesíteni akarjuk az erőt, vagyis politikai szemponttól mentesen, csupán saját érdekeink védelmére akarjuk a polgárságot egyesíteni. A nagy tetszéssel fogadott beszéd után P. Ábrahám Dezső államtitkár szólalt fel. A bolsevizmustól szerinte nem kell félni, a magyar nép sokkal józanabb, sem hogy az összes erőket nivellálná.

A forradalom humora.

Bizonyos dolog, hogy a forradalom nem szőkődik komikus epizódokban. Ha akad majd valaki, aki a forradalomszülte jóízű anekdotákat összegyűjti, bőségesen lesz mit összegyűjtenie. Hogy megkönnyítsák a dolgát, mi is elmondunk egy-két esetet.

A forradalmat követő napokban a Rákóczi-úton két szürös atyafi haladt az állomás felé.

— Maguknál volt köztársaság? — kérdi az egyik.

— Nem volt. — Hát maguknál? Kérdi amaz is.

— Mináink volt, de reggel jöttek a csendőrök és mindent vissza kellett vinni.

Érdekes tünet, hogy a szinmagyar falvakban, ha volt is kisebb-nagyobb csődület, de fosztogatás alig történt valahol. Az egyik magyar meg is mondta miért:

— A magyar ember becsületével nem fér össze, hogy akkor lopjon, mikor nem jár érte büntetés.

B. előkelő váradi urhoz évek óta jár egy borbélysegéd. Pontos, tisztelettudó és szolgálatra-kész, aminek oka abban is keresendő, hogy minden alkalommal egy korona borraivalót kap. A

forradalom azonban egészen kieserelte az alázatos borbélylegényt s mikor a mámoros nap után az első reggel belép, arrogáns hangon így köszön:

— Jóreggelt polgártárs!

B. ur nem lepődött meg, hanem visszaköszönt:

— Adjon Isten, polgártárs.

S hogy kimutassa, hogy nála komolyra megy a dolog, kezét is fogott vele. Majd elhelyezkedett egy széken, jelezvén, hogy kezdheti a dolgát.

— Hogy parancsolod? — kérdi a legény.

— Csak úgy, mint a forradalom előtt és kevés beszéddel.

A borbély egykettőre végez vele, összepakol és köszön:

— Isten veled, polgártárs.

B. ur is mondja:

— Isten veled polgártárs s bucsuzól is kezét nyujt.

A borbély elmegy az ajtóig s onnan visszaszól:

— De már megyek, nagyságos ur.

— Tudom, azért fogtunk kezét.

— De én mindig szoktam kapni borraivalót.

— Hja barátom, polgártársamat nem szegyeníthetem meg azzal, hogy borraivalót adjak neki. Hanem válasszon: vagy polgártárs, vagy kap egy koronát.

— Kérem nagyságos ur a koronát.

A forradalom szele eljutott az egyik bihari faluba is, mire a kupaktanács elhatározta, hogy népgyűlést hí össze a templom elé s azon át alakul nemzeti tanácsá. A népgyűlést, lévén ő a falu esze, a falu bírja tartotta szóval, kezdvén beszédét eme szavakkal:

— Amiről oly régen álmodozunk, végre megszületett a magyar királyi köztársaság.

A köztársasági mozgalom nem új keletű, évekkel ezelőtt már sok híve volt. A sárréti falvakat is bejárta egy köztársasági bizalmi férfi s titokban, négy szemközt gyurta az atyafiakat. A magyarok hallgatták is szívesen, amit mondott, mert meg kell adni, hogy értette a mesteriségét. Meg aztán a Habsburgok négyszáz éves száka már a magyar ember szemében.

K. Szabó József, az egyik sárréti falu leggazdagabb parasztja is áhitattal hallgatta a kiküldött magyarozatát forradalomról, detronizálásról, meg köztársaságról, olyan áhitattal, hogy még a pipája is kialudt, a végén pedig megjegyezte:

— Aláírom Rózenfeld ur minden szavát, de azt kikötöm, hogy míg a mi öreg Ferenc Jóskánk él, addig más király ne legyen.

Minisztertanács.

Budapest, december 21. (Saját tudósítónktól.) Ma este 8 órakor fontos minisztertanács volt, amelyen Károlyi miniszterelnök elnöklése alatt a kormány összes tagjai részt vettek. A Nap értesülése szerint a munkástanács véglegesen dönt a földreform ügyében, a választások elrendelésében is megfogja állapítani annak az újabb tiltakozó jegyzéknek szövegét, a melyet a kormány az antanthoz fog intézni.

APOLLÓ mozgó- színház	MA Oroszlánszívű Jak. Hétköznap 4, szombat, vasárnap 2 órai kezdettel.
VIGADÓ mozgó- színház	MA Kisértetjárás. Hétköznap 4, szombat, vasárnap 2 órai kezdettel.
URÁNIA mozgó- színház	MA A bosszu Istennője. Hétköznap 4, szombat, vasárnap 2 órai kezdettel.

Színház.

A színház műsora:

Vasárnap d. u. Bőregér, este: Császár katonái.

A színház karácsonyi műsora:

Kedden az esti előadás helyett délután 4 órakor: Tul a nagy Krivánon.

Szerda délután 3 órakor: Vasgyáros, este: Pacsirta (bérletiszünetben).

Csütörtök délután 3 órakor: Tatárjárás, este: Hejehuja báró (bérletiszünetben).

Az ünnepi előadásokra jegyek már mártól fogva várhatóak.

Császár katonái. Földes Imre kipróbált, nagyhatású színműve, amely a szoldateszka hőseit ostromozza, vasárnap és hétfőn este forradalmi hangulat erejével fog hatni az új, pompás színteremben. A főbb szerepeket Jósika Mici, Bihari, Tóth, Gróf Laci, Várdi, Harsányi, Szigeti, Stoll és Deák játsszák.

Békefi Lajos, a színház érdemes, kiváló tenoristája betegsége után december 29-én este lép fel először „Három a kislány” Schubert szerepében.

Főszerkesztő: **FOLLMANN GÉZA.** A szerkesztésért felelős: **HILF LÁSZLÓ.**

Nyílttér

Dr Barta Andor

szülész és nőorvos

Rákóczy-ut 12. I. em. ajtó 9 alá költözött.

Mocsáry Sándor

törv. bej. cég.

Villany-, gáz- és vízvezeték-szerelő, bronzműves, bádogos, lakatos, műszerész és galvanizáló. Írógép-, kérekpár-, grammofonjavító és nikkelező.

Iroda és raktár:

Zöldfa-utca 8. Telefon 1404.

Ipartelep:

Szent János-u. 22. Telefon 532

Márchichek Ferenc

államilag képesített szőlész és borkezelő-kádármester.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség (szőlőbirtokosok, borkereskedők) b. tudomására hozni, hogy Nagyváradon,

Pál-u. 3. sz. a. (Olaszi rész)

KADÁRMŰHEYT

nyitottam. Elvállalok új és ócska hordók, kádak készítését és javítását. Borpince berendezéseket, privát borkezelést, borderítések, hibás hordók preperálását felelősség mellett. Továbbá szőlőtelepítések, alany- és nemes-szőlőfajok megválasztásánál, beültetések, (fekvés szerinti) szakzerű felvilágosítással szolgálok. Kívánatra terep-megtekintés végett ki is megyek.

Felső Kereskedelmi és Polgári iskolából kimaradt tanulókat magánvizsgára előkészít felelőséggel

a Középiskolai Előkészítő

Donát-tanfolyam

Beöthy Ödön-utca 30. sz. Telefon 1000.

Új kereskedelmi tanfolyam

hölgyek részére (gyors- és gépírás, számtan, könyvvitel, helyes és szépírás) szeptember 15-től kezdve a DONÁT-féle tanfolyamban Beöthy Ödön-utca 30. Telefon 1000.

Lóértékesítő állomás parancsnoksága Nagyvárad.

Hirdetmény.

Közhírré teszem, hogy a folyó hó 22., 23. és 24-ére hirdetett lókiadások szolgálati okokból nem fognak megtartatni. A lókiadások ideje újabb hirdetményben lesz közhírré téve. A folyó hó 26-ra hirdetett lóárverés pedig a f. hó 23-án reggel lesz a honvédhuszár laktanyában megtartva.

Magyar lóértékesítő állomás.

Karácsonyi ajándéknak

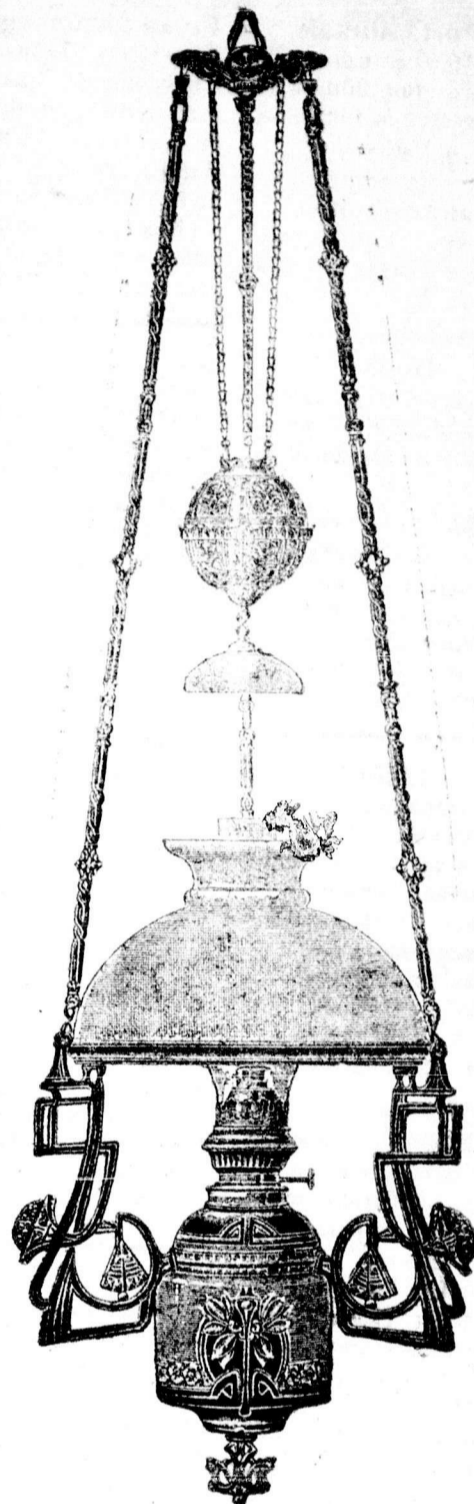
gyermekjátékok, ajándéktárgyak, finom fésűk, hajdiszkek, ékszerutánszatok, legjobb parfümök, puderek, manikűr-készletek, bőr-erőszények, ridikülök

LEGELŐNYÖSEBBEN BESZEREZHETŐK

Fésű- és diszmuáruháza Saspassage 42.

Nebelthau A. utóda Szabó J.

Karácsonyi vásár!

Szines ebédlőkészlet aranyozással 12 személyre	300.—
Szines teáskészlet ar.-sal 12 sz.-re	160.—
Sz. kávékészlet ar.-sal 12 sz.-re	160.—
Függőlámpa teljesen felszerelve	80.—
Majolika vízeskancsó szines . . .	20.—
Majolika virágváza szines virággal	15.—
Majolika cukordoboz sz. virággal	15.—
Petroleum asztali lámpa nickel, felszerelve	40.—
Majolika dohánytartó sz. virággal	15.—

Nippek, figurák, szent Antal és Mária szobrok, szenteltvíz-tartók.

Eladás nagyban és kicsinyben. Képeretezés, ablaküvegezés.

KOMLÓS TESTVEREK

üveg, porcellán, lámpa, diszmuáruk, ezüstáruk, konyhafelszerelések gyári raktára Nagyvárad, Hlatky Endre (Zöldfa-u.) utca 13.

Telefon 3-72.

Telefon 3-72.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Ezen szöveg ára 20 fillér, vastagabb betűvel 40 fillér. Legkisebb apróhirdetés ára 2 korona. Apróhirdetések díja előre fizetendő.

Portásfiúnak
14—16 éves esinos, jómodoru fiut 200 kor. havikereset és ruházatra fogad a Párkszálló.

Takarítónőket
240 kor. havifizetésre fogad a Párkszálló, Rákóczi-ut 5.

Irodai
kisasszony szép írással és gyakorlattal alkalmazást talál a Párkszállóban

Salétrom-só!
Sokka- és huspácoláshoz minden mennyiségben kapható Németh Pál Aranykereszt gyógyszerárában, — városháza mellett.

Likör
és rumkomposztók, Chartreuse, Benediktiner, Allasch, Meggy stb. essentfák. Törköly, Szilvórium, Seprő, Cognac-kivonatok használati utasításai a legfinomabb minőségben kaphatók: Farkas István „Apolló” drogeriában, Nagyvárad.

Ne dobja ki pénzét a ruháért, mert a kiltűben bevált ruhafestékek régi ruhadarabjait olcsó pénzért házilag átfestheti. Egy levél ára 70 fillér. Németh Pál Aranykereszt gyógyszerárában, a városháza mellett.

Spanyolnátha
tárnyoknál betegsorbákban lenyó (borovicska) szobailat kiltű dezinficiáló permetező szer kapható Farkas István Apolló drogeriájában.

Fényképezési
lenczék, papírok, vegyszerek, előhívók stb. kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában, Rákóczi-ut 7—B.

**Perzsa-szőnyeg ki-
árusítás.** Szőnyegek, Chaislongue takarók, asztalterítők, ágylé váló és szőnyegek. Valódi értékes darabok rendkívül olcsó áron kapható. — Kelengye-Áruházban, Szent László-tér 5. Kovács-ház. Telefon 1163.

Ór
rákással és jó fizetéssel felvétetik a Fekete sas részvénytársaságnál. Jelenkezni csak délután 3—5 óra között a részvénytársaság irodájában, Szepassage 22. számú házban, I. emelet.

Tyúkszemirtő
tárom nap alatti elmulasztás nélkül, bőrszeméledést és szemölcsöket. Ára 2 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában, Nagyvárad, Rákóczi-ut 7—B.

Poloskairtó
nagyon biztos, kipróbált, megbízható poloskákirtó. Ára 4 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában, Rákóczi-ut 7—B.

Rőrbeadó
Kossuth Lajos-utca 2. sz. házban (Szent László téren) koresma, vendéglő és hodegának kiválóan alkalmas üzlethelyiség beszűbb időre. Bővebb felvilágosítás a Polgári Takarékpénztár r.t. nagyváradai cégnél nyerhető

Tavaszi
szaplók, májfoltok, bőrrőrség, kiütés, miltroszerek ellen biztos az „PO-krém”. Ára 5 kor. és szappan Víóra átmosó ára 6 korona. Kapható Farkas István Apolló drogeriájában, Rákóczi-ut 7—B.

Eladó szőlőoltványok
1 és 2 évesek
amerikai és hazai vesszők
Arjegyzéket küld és telepítéseket vállal:
Molnár Mihály
Abaujszántó.

Itt az idő!

Még nem készt el, ha hat darab használt hanglemezzel rendelkezik, úgy még mindig becsereíheti azokat a most megjelent legújabb kacagató tréfás

„UJVÁRI TELEFONÁL”
című kétdalú hanglemezzel. Nagyszerűen sikerült mulatságos telefonjelenet! Kizárólagos joggal

W Á G N E R

MANGSZER-ÁRUHÁZNÁL
a világhírű „Favorite” hanglemezzgyár főraktára
Budapest, József-körút 15. Fiók: IX., Ráday-utca 18.
Beszélőgépek 1500 koronáig. — Árjegyzék ingyen.

VISZKETEKSÉGET, sőt, rüht

a leggyorsabban elmulasztja a dr. FLESCH-féle törvényesen védett

„Skabofom”-kenőcs.

Nincs szaga. Nem piszkít. Mindig eredeti pecsétes dr. Flesch-félet kérjünk. Próbátégely 4 K, nagy tégely 6 K, családi adag 15 korona.

Nagyvárad és vidéke részére főraktár: „CSILLAG”-gyógyszertár Hlatky Endre-utca (Zöldfa-u.) Nagyváradon.

Kapható továbbá Hegedűs Rezső „Szent László”-gyógyszertárában, Sebestyén Arthur „Diana”-gyógyszertárában. Kain Eszter „Arany-sas”-gyógyszertárában.

Kávéház átvétel.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy a

Városi kávéházat

átvettem s azt szakzszerűen s vendégeim igényeinek megfelelően fogom tovább vezetni. A kávéházamban szolid árak mellett pontos és figyelmes kiszolgálás lesz vezérelvem.

Minden este külön színházi vacsorát szolgállok fel.

Szíves pártfogást kérve, vagyok kiváló tisztelettel

MAYER VILMOS.

Szent-László-nyomda részvénytársaság Nagyvárad.

CIPÉSZEKNEK!

- 1 kgr. la. buzacsíríz — — — K 19:60
- 1 kgr. la. aranycsíríz — — — K 39:20
- 1 kgr. la. fonyékony csíríz — — — K 8:—
- 1 kgr. la. faszeg 2—15 sz. — — — K 8:—
- 1 drb brassói talpráspoly — — — K 3:80
- 1 drb brassói kireszelő — — — K 3:30
- 1 készl. bőrtalpvédő — — — K 2:50
- 1 drb. vaskapta — — — K 12:80
- 1 készl. acél talpvédő — — — K —:70

Papírvázson és mindenféle cipész-kellékek olcsó napi áron.

ASZTALOSOKNAK!

- 1 kgr. la. asztalosenyv — — — K 6:80
- ugyanaz zsákvétnél — — — K 6:25

SZERELŐKNEK!

- Bőrtársa vízvezeték csaphoz
- 100 drb 1/2" csaphoz — — — K 4:80
- 100 drb 3/4" " — — — K 6:80
- 100 drb 1" " — — — K 9:60

Postán utánvét mellett.

Portó és csomagolás felszámításával. Gyors és pontos kiszolgálás.

STERN MIKLÓS
Nagyvárad, Zöldfa-utca 9. szám.

IZSÁK LIDIA

Elsőrendű fűzőszalon

NAGYVÁRAD,
Nagy Sándor-u. 1.

Párkszálló épületében

Interurbán telefon:
11—53 szám.

A Szigligeti-színház művésznőinek egyedüli fűzőszállítója.

Tisztításokat és átalakításokat elvállalunk. Fűzők mérték után a legrövidebb idő alatt elkészítetnek.